

Sygn. akt IV Pa 36/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 marca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia: SSO Rafał Jerka (spr.)

Sędziowie: SSO Beata Kurowska

SSR del. Sławomir Polak

Protokolant: st. sekr. sądowy Iwona Czyżewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 26 marca 2018 r. w Olsztynie

sprawy z powództwa **A. Ż.**

przeciwko Izbie Administracji Skarbowej w O.

o odszkodowanie i sprostowanie świadectwa pracy

na skutek apelacji pozwanej Izby Administracji Skarbowej w O.

od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 19 stycznia 2018 r.

sygn. akt IV P 214/17

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie II w ten sposób, że oddala roszczenie o sprostowanie świadectwa pracy,

II. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie III w ten sposób, iż koszty zastępstwa procesowego pomiędzy stronami wzajemnie znosi,

III. oddala apelację w pozostałym zakresie;

IV. znosi pomiędzy stronami koszty postępowania za II instancję.

SSR del Sławomir Polak SSO Rafał Jerka SSO Beata Kurowska

Sygn. akt IV Pa 36/18

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym w dniu 29.06.2017r., A. Ż. wniosła o zasądzenie od Izby Administracji Skarbowej w O. kwoty 23883zł, tytułem odszkodowania za wadliwe i niezgodne z prawem rozwiązanie stosunku pracy nawiązanego na podstawie mianowania oraz o sprostowanie świadectwa pracy poprzez wskazanie, że doszło do rozwiązania stosunku

pracy w związku z likwidacją urzędu, na podstawie art. 71 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 21 listopada 2008r. o służbie cywilnej.

Powódka podnosiła, że pozwana stosując wobec powódki tryb określony w art. 165 z dnia 16 listopada 2016r. przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz.U. z 2016 r.,poz. 1948 ze zm.), błędnie zastosowała przepis art. 62 ustawy, w szczególności art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008r. o służbie cywilnej, zamiast nich powinna zastosować dyspozycję regulacji art. 66 tej ustawy, czym naruszyła przepisy ustawy o służbie cywilnej. Powyższe skutkowało w przekonaniu powódki, także naruszeniem art. 71 ust. 1 pkt 4 ustawy o służbie cywilnej. Zdaniem powódki reforma szeroko pojętej administracji skarbowej/podatkowej doprowadziła do likwidacji, bądź ewentualnie gruntownej reorganizacji struktur urzędów kontroli skarbowej oraz Służby Celnej. Powódka też uważa, że skoro doszło do likwidacji, bądź ewentualnie dogłębnej reorganizacji struktur Urzędu Kontroli Skarbowej w O. (byłego pracodawcy powódki), w sposób uniemożliwiający dalsze zatrudnienie powódki, jako urzędnika służby cywilnej, to zastosowanie winien znaleźć art. 66 ustawy o służbie cywilnej W konsekwencji na podstawie art. 71 ust. 1 pkt 4 ustawy o służbie cywilnej, winno nastąpić rozwiązanie stosunku pracy z urzędnikiem służby cywilnej, z zachowaniem 3-miesięcznego okresu wypowiedzenia. Powódka stwierdziła, że w takim wypadku przysługuje jej odszkodowanie w wysokości wskazanej w pozwie. Jednocześnie wskazała, że działanie pozwanego było dyskryminujące wobec niej jako pracownika o bardzo wysokich kwalifikacjach, gdyż inni pracownicy otrzymali propozycje bardziej korzystne.

Powódka z uwagi na to, że nie zgadzała się ze sposobem rozwiązania jej stosunku pracy, wносиła o sprostowanie świadectwa pracy poprzez wskazanie, że doszło do rozwiązania stosunku pracy w związku z likwidacją urzędu, na podstawie przepisu art. 71 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 1345, z późn. zm.);

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości, zaprzeczając stanowisku powódki i prowadząc odmienną interpretację przepisów. Podnosiła między innymi, że przepisy ustawy z dnia 16 listopada 2016r. o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1947 ze zm.) oraz ustawy z dnia 16 listopada 2016r. przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz.U. z 2016 r.,poz. 1948 ze zm.), mają charakteru przepisów *lex specialis*, w stosunku do przepisów ustawy o służbie cywilnej. Zatem unormowanie w art. 165 ust. 3 - jako normie *lex specialis*- ustawy wprowadzającej Krajową Administrację Skarbową zasad kontynuacji dotychczasowych stosunków pracy/służby w Izbie Administracji Skarbowej w O. wykluczyło tym samym możliwość zastosowania art. 66 ustawy o służbie cywilnej, do przejmowanych urzędników służby cywilnej. W związku z tym pozwana zarzuciła, że nie mógł znaleźć zastosowania do powódki przepis art. 71 ust. 1 pkt 4 ustawy o służbie cywilnej statuujący rozwiązanie stosunku pracy z urzędnikiem służby cywilnej, z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia, w razie likwidacji urzędu. Mając powyższe na względzie, pozwana zarzuciła, że żądanie powódki dotyczące odszkodowania i sprostowania świadectwa pracy w zakresie podstawy prawnej ustania stosunku pracy opartego na mianowaniu są nieuzasadnione. Pracodawca składając pisemną propozycję z dnia 22 maja 2017r. znak: (...)kierował się uzasadnionymi potrzebami jednostki, tj. koniecznością doboru kadry na poszczególnych stanowiskach pracy zapewniającej właściwą realizację zadań we wszystkich obszarach działalności Izby Administracji Skarbowej w O., jednocześnie uwzględniając przygotowanie zawodowe powódki, z zakresu księgowości i rachunkowości.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 19 stycznia 2018 r. w sprawie IV P 214/17 zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 23 882,25 zł tytułem odszkodowania (pkt I) nakazał pozwanej sprostować świadectwo pracy poprzez wskazanie, że doszło do rozwiązania stosunku pracy na podstawie przepisu art. 71 ust 1 pkt 4 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (pkt II) zasądził od pozwanej kwotę 300 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt III)

Sąd I instancji ustalił, iż powódka A. Ż. jest z zawodu technikiem ekonomistą. Ukończyła pięcioletnie studia magisterskie na Wyższej Szkole (...), następnie Uniwersytecie (...) na kierunku finanse i rachunkowość, na Wydziale Prawa i Administracji. Jest magistrem administracji. Ukończyła też (...) Studium (...), Akademię (...)we W. na kierunku rachunkowość. Pracowała w strukturach skarbowych nieprzerwanie od dnia 06 lipca 1998r. Początkowo była zatrudniona w Urzędzie Skarbowym w O., następnie w (...) - (...) Urzędzie Skarbowym w O.. Powódka w

ostatnim okresie była zatrudniona na stanowisku głównego księgowego w Urzędzie Kontroli Skarbowej w O. z wynagrodzeniem w 2016r. ustalonym na kwotę 6000,04zł. W dniu 01 grudnia 2010r. otrzymała akt mianowania na urzędnika mianowanego. Z kolei w dniu 28 października 2014r. zdała egzamin na inspektora kontroli skarbowej

W dalszej części Sąd Rejonowy ustalił, iż z dniem 01 marca 2017r. na podstawie przepisów ustawy z dnia 2 grudnia 2016r. przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2016 r., poz. 1948 z późn. zm.) Urząd Kontroli Skarbowej w O. został zlikwidowany. Na podstawie ww. przepisów powstał nowy podmiot przejmujący pracowników i funkcjonariuszy oraz oddane im do użytku mienie Urzędu Kontroli Skarbowej w O., Izby Celnej w O., który nosił nazwę Izby Administracji Skarbowej w O.. Po wprowadzeniu ww. przepisów na nowo zorganizowany został aparat pomocniczy nowo powstałego organu. Do nowo powstałych pionów dochodziło do naboru wewnętrznego pracowników, w tym pracowników należących jak powódka do Korpusu Służby Cywilnej.

W Izbie Skarbowej w O. zatrudniona była B. K., a w Izbie Celnej w O. . P.. B. K., wykształcenie ogólnokształcące pracująca od dnia 1.07.1986r. w Izbie Skarbowej w O.. Z dniem 1.08.1987r. mianowana na stanowisko starszej księgowej, a od dnia 01.12.1991r. (24lata)zajmowała stanowisko głównej księgowej. Z kolei W. P. z wykształcenia ekonomista, ukończyła (...) G. na kierunku ekonomii produkcji, cybernetyki ekonomicznej, informatyki, specjalność przetwarzanie danych i rachunkowość z tytułem magistra. Ukończyła Studia (...) na (...) w zakresie (...) Przedsiębiorstwem. Pełniła służbę podinspektora celnego. Mianowana w na stopień służbowy Służby Celnej w dniu 30.11.2009r. Pracowała na stanowiskach głównej księgowej.

W dalszej części Sąd Rejonowy ustalił, iż w Izbie Administracji Skarbowej, zaproponowano B. K. stanowisko głównej księgowej z wynagrodzeniem zasadniczym 3600zł, a E. P. (1) stanowisko kierownika D. Planowania i Kontroli Finansowej z wynagrodzeniem zasadniczym 3190zł. Z kolei powódka A. Ż. w dniu 24 maja 2017r. otrzymała propozycję zatrudnienia na stanowisku starszego specjalisty (wobec zajmowanego dotychczas stanowiska Głównego Księgowego) oraz niższe prawie o 1/3 wynagrodzenie zasadnicze tj. kwotę 2316zł

Pismem z dnia 7 czerwca 2017r. powódka odmówiła przyjęcia otrzymanej propozycji, jako niezgodnej z art. 62 ustawy o służbie cywilnej oraz art. 165 ust. 7 ustawy przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej. Zaproponowane powódce stanowisko i warunki zatrudnienia nie odpowiadają jej kwalifikacjom oraz nie uwzględniają jej przygotowania zawodowego i całego przebiegu dotychczasowej pracy

Jak w dalszej części wskazał Sąd Rejonowy w dniu 09 czerwca 2017r. powódka otrzymała informację o wygaśnięciu stosunku pracy z dniem 07 czerwca 2017r. wraz ze świadectwem pracy z dnia 07 czerwca 2017r. (...), wskazujące jako podstawę rozwiązania umowy o pracę przepis art. 70 pkt 7 ustawy o służbie cywilnej.

W dniu 14 czerwca 2017r. powódka złożyła wniosek o sprostowanie świadectwa pracy poprzez wskazanie, że doszło do rozwiązania stosunku pracy w związku z likwidacją urzędu, tj. na podstawie art. 71 ust. 1 pkt. 4 ustawy o służbie cywilnej. Pracodawca nie uwzględnił wniosku o sprostowanie świadectwa pracy w części dotyczącej podstawy prawnej rozwiązania stosunku pracy.

Mając to na uwadze Sąd Rejonowy wskazał, że w świetle poczynionych w sprawie ustaleń roszczenie powódki jest w całości uzasadnione.

Na wstępie Sąd Rejonowy przytoczył rozważania zawarte w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2010r. sygn. akt: II PK 276/09, w którym stwierdzono, iż "urzędnik służby cywilnej, który twierdzi, że skutek przeniesienia go na inne stanowisko w urzędzie doznał szkody, może jej dochodzić na zasadach ogólnych. Podstawę prawną roszczeń odszkodowawczych może stanowić art. 471 kc, (także stosunek pracy z mianowania jest stosunkiem zobowiązaniowym), stosowany w związku z art. 300 kp i art. 7 ust. 1 ustawy z 2006r. o służbie cywilnej [obecnie art. 9 ust. 1].

W ocenie Sądu I instancji powódka wykazała przesłanki odpowiedzialności kontraktowej z art. 471 kc w związku z art. 300 kp, w tym bezprawność działań pracodawcy polegających na przeniesieniu jej na inne stanowisko w nowo powstałym urzędzie z naruszeniem art.66 obecnie obowiązującej cyt. ustawy o służbie cywilnej.

Sąd Rejonowy przypomniał, iż Izba Administracji Skarbowej w O. powstała z dniem 1 marca 2017r. Przeszły funkcjonować struktury organizacyjne Izby Skarbowej w O., Urzędu Kontroli Skarbowej w O. (poprzedniego pracodawcy powódki) oraz Izby Celnej w O.. Wszystkie trzy urzędy, funkcjonujące przed dniem 1 marca 2017r., posiadały w swoich strukturach stanowisko Głównego Księgowego, natomiast po dokonanej reorganizacji dostępne było jedynie jedno stanowisko - Główny Księgowy Izby Administracji Skarbowej. Stanowisko to zostało zaproponowane Głównemu Księgowemu Izby Skarbowej w O., B. K., natomiast Głównemu Księgowemu Izby Celnej, E. P. (1) zaproponowano stanowisko kierownika jednej z komórek rachunkowości budżetowej. W strukturze Izby Administracji Skarbowej w O. pozostawały inne stanowiska kierownicze. Powódce zaproponowano stanowisko starszego specjalisty, co jest w ocenie Sądu Rejonowego nie tylko degradacją względem Głównego Księgowego (należącego do kadry zarządzającej), ale nawet nie odpowiada stanowisku kierowniczemu zaproponowanemu Głównemu Księgowemu Izby Celnej. Jak zauważył Sąd I instancji pracodawca nie wskazał czy dokonywał porównania kompetencji powódki z kompetencjami B. K. i E. P. (1). Powódka nie wiedziała dlaczego jej a nie innym pracownikom przedstawiono taką właśnie propozycję.

Jednocześnie pozwany zastosował wobec powódki tryb określony przepisem art. 62 ust. 1 cyt. wyżej ustawy o służbie cywilnej, podczas gdy zdaniem Sądu zaistniała sytuacja, związana z formalną likwidacją organów i urzędów, na co wskazują założenia wprowadzanych przepisów oraz związaną z tym likwidacją przynajmniej dwóch stanowisk Głównego Księgowego. Pozwany powinien był zatem w ocenie Sądu Rejonowego zastosować art. 66 cytowanej ustawy. Zgodnie z tym przepisem w razie likwidacji urzędu, w którym urzędnik służby cywilnej wykonuje pracę, lub reorganizacji tego urzędu w sposób uniemożliwiający dalsze zatrudnienie urzędnika służby cywilnej, Szef Służby Cywilnej przenosi go do innego urzędu w tej samej lub innej miejscowości oraz zobowiązuje dyrektora generalnego tego urzędu do wyznaczenia urzędnikowi służby cywilnej stanowiska, uwzględniając jego przygotowanie zawodowe.

Sąd przypomniał, iż jeśli z jakichkolwiek przyczyn nie jest możliwe przeniesienie urzędnika, o którym mowa w art. 66 ustawy, to zgodnie z art. 71 ust. 1 pkt 4 ustawy o służbie cywilnej, rozwiązanie stosunku pracy z urzędnikiem służby cywilnej w razie likwidacji urzędu następuje z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia. Taka sytuacja wskazuje na powstanie szkody i jej rozmiar oraz związek przyczynowy między zachowaniem pracodawcy a powstałą szkodą.

Podkreślenia wymaga, że pozwany zastosował wobec powódki tryb określony przepisem art. 62 ust. 1 ustawy o służbie cywilnej, podczas gdy zaistniała sytuacja w całości odpowiadała przesłankom opisanym w przepisie art. 66 ustawy, a dotyczącym likwidacji/reorganizacji urzędu zatrudniającego urzędnika służby cywilnej.

Taka sytuacja w ocenie Sądu może sugerować zamiar pozwanego "ominięcia" regulacji opisujących tryb postępowania z urzędnikami służby cywilnej, których urząd jest likwidowany/reorganizowany (a przede wszystkim związanych z tym konsekwencji finansowych).

Sąd podkreślił nadto, iż w jego ocenie Dyrektor IAS postanowił dokonać przeniesienia powódki w trybie art. 62 ust. 1 ustawy na stanowisko będące poniżej kompetencji powódki, aby w razie odmowy uzyskać usprawiedliwienie wygaśnięcia umowy o pracę z uwagi na odmowę przyjęcia nowych warunków.

Sąd Rejonowy wskazał, ponadto iż art. 165 (w tym ust. 3) ustawy wprowadzającej Krajową Administrację Skarbową reguluje zasady kontynuacji pracy/służby pracowników/funkcjonariuszy jednostek administracji skarbowej i celnej. Z treści powyższej normy wynika, że z dniem marca 2017r. pracownicy Urzędu Kontroli Skarbowej w O., w tym powódka, stali się pracownikami Izby Administracji Skarbowej w O., zachowując przede wszystkim ciągłość pracy, nadto dotychczasowe warunki pracy i płacy. Powódka z dniem 1 marca 2017r. na okres niecałych 2 miesięcy stała się pracownikiem Izby Administracji Skarbowej w O., a jej dotychczasowy urząd w tym okresie uległ likwidacji urzędu.

Powódka na podstawie cyt. przepisu art. 165 ust. 3 ustawy wprowadzającej Krajową Administrację Skarbową zachowywała swoje dotychczasowe warunki pracy i płacy formalnie będąc pracownikiem Izby Administracji Skarbowej w O. i od dnia 1 marca 2017r. do dnia 24.05.2017r. (do dnia przyjęcia, bądź odmowy przyjęcia pisemnej propozycji, o której jest mowa w art. 165 ust. 7 ustawy wprowadzającej Krajową Administrację Skarbową).

Zatem wprowadzenie przez ustawodawcę w art. 165 ust. 3 ustawy wprowadzającej Krajową Administrację Skarbową, zasady kontynuacji dotychczasowych stosunków pracy/służby w Izbie Administracji Skarbowej w O. nie wykluczyło tym samym możliwości zastosowania art. 66 ustawy o służbie cywilnej, do przejmowanych urzędników służby cywilnej (oraz art. 71 ust. 1 pkt 4 ustawy o służbie cywilnej). Wbrew stanowisku pozwanej przepisy te nie mają charakteru przepisów *lex specialis*, w stosunku do przepisów ustawy o służbie cywilnej. Ich zakresy zdaniem Sądu I instancji krzyżują się. Unormowania ustawy o służbie cywilnej nakładają znaczne obowiązki na członków Korpusu Służby Cywilnej, ale i zapewniają im ochronę. Między innymi wobec członków Korpusu mają zastosowanie szczególne unormowania w zakresie rozwiązania stosunku pracy z urzędnikiem służby cywilnej, m.in. z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia, w razie likwidacji urzędu.

Sąd podkreślił, iż cytowane przepisy nie zawierają przesłanek wskazujących którym pracownikom/funkcjonariuszom i na jakich warunkach mają być składane propozycje świadczenia pracy/pełnienia służby.

W art. 165 ust. 7 przepisów wprowadzających KAS ustawodawca pozostawił kierownikom nowo powstałych jednostek organizacyjnych autonomiczne prawo w zakresie rodzaju propozycji (tj. zatrudnienia na podstawie umowy o pracę/pełnienia służby) i warunków stosunku pracy/stosunku służbowego, jaka składana jest pracownikom/funkcjonariuszom tej jednostki. Regulacja taka może być oceniona jako arbitralne działanie władzy publicznej. Zasada zaufania osób pełniących służbę do państwa jako pracodawcy (art. 2 Konstytucji RP), jak też zasady działania organów państwa wyłącznie na podstawie i w granicach prawa, a więc z wyłączeniem arbitralności (art. 7 Konstytucji RP) Sąd podkreślił, iż ochrona stabilności stosunku służbowego wysoko wykształconych osób pełniących służbę publiczną, w tym członków Korpusu Służby Cywilnej jest silniejsza, niż ma to miejsce w przypadku innych pracowników. Działanie organu pozwanej nie może być uznane za uprawnione w okolicznościach niniejszej sprawy. Z materiału dowodowego wynika, że powódka posiada wykształcenie wyższe magisterskie ekonomiczne i podyplomowe ekonomiczne, które uzyskała na Wydziale Prawa i Administracji. W okresie 18 lat zatrudnienia u poprzedników pozwanej odbyła liczne szkolenia podnoszące kwalifikacje zawodowe. W okresie tym wielokrotnie otrzymywała podwyżki, nagrody i premie, a wobec niej nie prowadzono żadnych postępowań dyscyplinarnych. Uzyskiwała też pozytywne oceny okresowe. Działania zatem pozwanej noszą cechy arbitralności władzy publicznej. Sąd podkreślił, iż zgodnie z prawidłową wykładnią przepisu art. 62 ust. 1 ustawy o służbie cywilnej, zaproponowane warunki nie tylko nie mogą przekraczać przygotowania zawodowego urzędnika, ale również nie można mu powierzyć czynności, które pozostają poniżej jego kompetencji. Nie podlega przy tym wątpliwości okoliczność, że stanowisko starszego specjalisty wymaga dużo niższych kompetencji i kwalifikacji, niż zajmowane przez powódkę przed reformą stanowisko Głównego Księgowego.

Szkoda powódki w ocenie Sądu polega więc na takim ukształtowaniu trybu rozwiązania stosunku pracy, który zmierza do obejścia przepisów art. 66 oraz 71 ust. 1 pkt 4 ustawy o służbie cywilnej. Gdyby zastosowano właściwy tryb, powódka uprawniona byłaby do trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia, a zatem jej szkoda opiewa na wynagrodzenie powódki za ten okres. Wynagrodzenia tego powódka nie otrzymała z uwagi na działania pozwanego, tj. rozwiązanie stosunku pracy wbrew przepisom prawa, w trybie art. 62 ust. 1 w zw. z art. 70 pkt 7 ustawy o służbie cywilnej, który w niniejszej sprawie nie powinien znaleźć zastosowania. Zatem związek przyczynowy pomiędzy działaniem pozwanego, a doznaną szkodą, jest oczywisty. Okoliczności te uzasadniały w ocenie Sądu Rejonowego uwzględnienie roszczenia powódki w całości (pkt I i II wyroku)

Pozwana zaskarżyła powyższy wyrok w całości. W apelacji zarzuciła:

naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

1) art. 471 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny w zw. z art. 300 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (oraz art. 165 ust. 3 i ust. 7 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej, art. 62 ust. 1, art. 66 i art. 71 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu. iż:

a) podstawą do przypisania odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanej jest okoliczność, zastosowania przez pozwaną wobec powódki trybu określonego w art. 62 ust. 1 ustawy o służbie cywilnej, podczas gdy zaistniała sytuacja związana z formalną likwidacją organów i urzędów i w związku z tym pozwana winna była zastosować art. 66 w powiązaniu z art. 71 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej

b) szkoda powódki polegała na ukształtowaniu trybu rozwiązania stosunku pracy przy zastosowaniu przez pozwaną art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. z obejściem przepisów art. 66 oraz art. 71 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r.

c) art. 165 ust. 3 i ust. 7 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej nie ma charakteru przepisu *lex specialis*, w stosunku do przepisów ustawy o służbie cywilnej;

2) art. 188 pkt 1 i art. 193 ustawy z dnia 2 kwietnia 1997 r. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483 ze zm.) w związku z art. 165 ust. 7 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie tj. przyjęcie, że art. 165 ust. 7 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej stanowi tzw. „zaniechanie ustawodawcze” nie zaś „pominięcie ustawodawcze”, wskutek czego art. 165 ust. 7 ustawy wprowadzającej KAS nie podlega kontroli Trybunału Konstytucyjnego, a sąd jest uprawniony do odstąpienia od skorzystania z możliwości wystąpienia do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem prawnym, w sytuacji kwestionowania zgodności art. 165 ust. 7 z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej,

3). art. 2, art. 7 ustawy z dnia 2 kwietnia 1997 r. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w związku z art. 165 ust. 7 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej i art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na stwierdzeniu, że art 165 ust. 7 ustawy wprowadzającej KAS w zakresie, w jakim pozwala na przedstawienie propozycji określającej nowe warunki zatrudnienia urzędnikowi służby cywilnej, nie ustanawia obiektywnych przesłanek uzasadniających złożenie propozycji zatrudnienia i ma charakter arbitralny

naruszenie przepisów prawa procesowego, tj.:

tj. naruszenie art. 233 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego w związku z art. 227 k.p.c., art. 228 k.p.c., art. 229 k.p.c., art. 230 k.p.c., art. 231 k.p.c. i art. 328 S 2 k.p.c. polegające na bezpodstawnym przyjęciu, że przedstawiając propozycję nowych warunków zatrudnienia pozwana:

a) działała na podstawie regulacji prawnej - art. 165 ust. 7 ustawy wprowadzającej KAS stanowiącej tzw. „zaniechanie ustawodawcze”, co implikowało konieczność bezpośredniego zastosowania przez sąd Konstytucji, w celu wypełnienia luki prawnej istniejącej w tym przepisie, treścią normatywną zgodną z art. 2, art. 7 ustawy z dnia 2 kwietnia 1997 r. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej,

b) przedstawiając powódce propozycję określającą nowe warunki zatrudnienia nie zastosowała obiektywnych przesłanek, a działanie to miało w związku z tym charakter arbitralny,

c) zaproponowała powódce stanowisko starszego specjalisty, co jest nie tylko degradacją względem Głównego Księgowego (należącego do kadry zarządzającej), ale nawet nie odpowiada stanowisku kierowniczemu zaproponowanemu Głównemu Księgowemu Izby Celnej w O., uzasadnione są w związku z tym zarzuty, co do dyskryminacji powódki, jak również co do przedstawienia jej stanowiska pracy nie uwzględniającego jej przygotowania zawodowego,

d) postanowiła dokonać przeniesienia powódki, w trybie art. 62 ust. 1 ustawy o służbie cywilnej na stanowisko będące poniżej kompetencji powódki, aby w razie odmowy uzyskać usprawiedliwienie wygaśnięcia umowy o pracę, z uwagi na odmowę przyjęcia nowych warunków.

Wskazując na powyższe pozwana wniosła o:

1) o zmianę orzeczenia Sądu pierwszej instancji w całości, poprzez oddalenie powództwa oraz zasądzenie na rzecz pozwanej od powódki kosztów procesu za obie instancje według norm przepisanych

przepisanych;

ewentualnie

2) o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sadowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania oraz rozstrzygnięcia o kosztach procesu za obie instancje według norm przepisanych

3) na podstawie art. 338 § 1 k.p.c., o nakazanie zwrotu spełnionego przez pozwaną świadczenia wymienionego w pkt IV zaskarżonego wyroku w związku z pkt I tego wyroku, tj. o nakazanie zwrotu spełnionego przez pozwaną świadczenia w postaci odszkodowania w kwocie 7.960,75 zł, co do której to kwoty wyrokiem z dnia 19 stycznia 2018 r., sygn. akt IV P 214/17 nadano rygor natychmiastowej wykonalności.

W odpowiedzi na apelację powódka wniosła o jej oddalenie wskazując na bezzasadność podnoszonych przez skarżącą zarzutów.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja jest zasadna jedynie w niewielkiej części tj. w zakresie rozstrzygnięcia o sprostowaniu świadectwa pracy. W pozostałym zakresie wyrok Sądu I Instancji odpowiada prawu.

Na wstępie należy wskazać, iż zgodnie z art. 170 ust. 1 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2016 r., poz. 1948 ze zm.),

1. Stosunki pracy osób zatrudnionych w jednostkach KAS, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 2, 3 i 6 ustawy, o której mowa w art. 1, oraz stosunki służbowe osób pełniących służbę w jednostkach KAS, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1, 2, 3 i 6 ustawy, o której mowa w art. 1, wygasają:

1)

z dniem 31 sierpnia 2017 r., jeżeli osoby te w terminie do dnia 31 maja 2017 r., nie otrzymają pisemnej propozycji określającej nowe warunki zatrudnienia albo pełnienia służby;

2) po upływie 3 miesięcy, licząc od miesiąca następującego po miesiącu, w którym pracownik albo funkcjonariusz złożył oświadczenie o odmowie przyjęcia propozycji zatrudnienia albo pełnienia służby, jednak nie później niż dnia 31 sierpnia 2017 r.

Z kolei ust. 5 art. 170 tejże ustawy wyraźnie stanowi, iż „przepisów ust. 1 (...) nie stosuje się do **urzędników służby cywilnej**, do których mają zastosowanie przepisy rozdziału 5 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (Dz.U. z 2016 r. poz. 1345, 1605 i 1807).”

Brzmienie tego przepisu jest jasne. Wyłącza on w stosunku do urzędników państwowych mechanizm „wygaszenia zatrudnienia z mocy prawa „ w przypadku gdy nie złożono im propozycji nowego zatrudnienia w nowopowstałym podmiocie - Krajowej Administracji Skarbowej (ust. 1) bądź gdy odmówili przyjęcia nowo zaproponowanego stanowiska (ust. 2) . Urzędnicy ci zgodnie z zasadą automatyzmu (taką samą która zawarta jest w regulacji art. 23(1) k.p) stają się urzędnikami (zachowują miejsca pracy) w nowo powstałym podmiocie. Przepis ten w zasadzie w sposób

korzystniejszy w stosunku do pozostałych kategorii osób zatrudnionych (funkcjonariuszy, pracowników) kształtuje ich sytuację prawną. W przypadku jej braku pracodawca mógłby bowiem skorzystać z regulacji z art. 66 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (której zastosowanie wyklucza właśnie art. 170 ust 5 przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej) i przenieść urzędnika (w razie likwidacji urzędu) „ do innego urzędu w tej lub innej miejscowości” Tymczasem regulacja z art. 170 ust. 5. zapewnia (gwarantuje) mu jednak miejsce pracy w nowo powstałym (a nie innym) urzędzie (KAS)

Racje apelujące w tym zakresie nie przemawiają jednak za uwzględnieniem apelacji. Spór i związane z tym roszczenie odszkodowawcze związane były w zasadzie z prawidłowością zastosowania wobec powódki regulacji z art. 62 ust 1 ustawy o służbie cywilnej. Zgodnie z jego brzmieniem „ Jeżeli jest to uzasadnione potrzebami urzędu, dyrektor generalny urzędu może w każdym czasie przenieść urzędnika służby cywilnej na inne stanowisko w tym samym urzędzie w tej samej lub w innej miejscowości, uwzględniając jego przygotowanie zawodowe.”

Z brzmienia tego przepisu wyraźnie wynika, iż jego prawidłowe zastosowanie (przeniesienie urzędnika na inne stanowisko) zależy od tego czy wystąpiły kumulatywnie dwie przesłanki

- „ uzasadnione potrzeby urzędu „

- oraz czy zaproponowane stanowisko odpowiada „przygotowaniu zawodowemu urzędnika „

Ziszczenie się pierwszej przesłanki na tle niekwestionowanych ustaleń faktycznych nie budzi wątpliwości – w związku z połączeniem trzech struktur (administracji podatkowej, służby celnej i kontroli skarbowej) w jedną krajową administrację skarbową nie istniało już zapotrzebowanie na istnienie trzech odrębnych stanowisk - głównych księgowych. Skoro powódce nie powierzono w nowej strukturze tego stanowiska to istniała „ uzasadniona potrzeba „ powierzenia jej nowego stanowiska.

Należało zatem zbadać czy nowe, zaproponowane stanowisko odpowiadało „ przygotowaniu zawodowemu „ powódki. W tym miejscu należy wskazać, iż instytucja ta wykazuje podobieństwa do znanej z kodeksu pracy konstrukcji jednostronnej zmiany warunków pracy z art. 42§1 k.p. Tam też badanie prawidłowości jego zastosowaniu jest dwuczłonowe gdy po pierwsze bada się czy zmiana warunków pracy jest „uzasadniona „, a po drugie czy zaproponowane nowe warunki pracy są „ obiektywnie do zaakceptowania „ (por. uzasadnienie do wyr. z 2.6.2000 r. I PKN 689/99, OSNAPiUS 2001, Nr 23, poz. 690), wyr. SN z 22.9.1976 r., I PRN 51/76, OSPiKA 1978, Nr 1, poz. 16 z głosem J. Knap, OSPiKA 1978, Nr 1, s. 16)

W konsekwencji zdaniem Sądu Okręgowego dla oceny czy powierzone nowe stanowisko odpowiada „ przygotowaniu zawodowemu urzędnika „, należy wsiąść pod uwagę wzorzec rozsądnej osoby (urzędnika, pracownika) i odpowiedzieć na pytanie czy z jej punktu widzenia biorąc pod uwagę - dotychczasowy przebieg kariery urzędniczej, stopień uzyskanego awansu zawodowego, pozycję w hierarchii urzędniczej, osiągnięte w szczycie kariery zawodowej zarobki - zaproponowane stanowisko w połączeniu z przypisanym mu wynagrodzeniem pozwala na ocenę, iż warunki te są obiektywnie możliwie do zaakceptowania. Innymi słowy czy zaproponowane warunki pracy odpowiadają „ przygotowaniu zawodowemu urzędnika „, które to pojęcie jest na tyle obszerne iż z powodzeniem mieszczą się w nim wyżej wspomniane kryteria. Nadto pogląd ten znajduje oparcie w orzecznictwie, gdzie przykładowo w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 22 lipca 2015 r. I PK 253/14 wskazano, iż „, z przepisu art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 1111 ze zm.) wynikają dwie przesłanki konieczne dla zgodnego z prawem przeniesienia urzędnika na inne stanowisko: potrzeby urzędu i przygotowanie zawodowe urzędnika do wykonywania zadań na nowym stanowisku, to znaczy na tym, na które jest przenoszony. Przygotowanie zawodowe w rozumieniu tego przepisu to przede wszystkim wykształcenie urzędnika, a także doświadczenie. Niezgodne z koniecznością uwzględnienia przygotowania zawodowego jest zarówno przeniesienie na stanowisko, na którym przygotowanie zawodowe urzędnika jest niewystarczające, jak i na takie, na którym wystarczają kwalifikacje niższe

Na tak postawione pytanie w ocenie Sądu Okręgowego w tej konkretnej sprawie odpowiedź winna być negatywna (na co słusznie wskazał Sąd Rejonowy) a to z następujących względów:

Zauważyć należy, iż powódka jest wieloletnim i doświadczonym pracownikiem w strukturach skarbowych (od lipca 1998r.), gruntownie wykształconym (studia na (...) na kierunku finanse i rachunkowość, (...) Studium (...) - Prawne na Akademii (...) we W. na kierunku rachunkowość), zdobywającym kolejne szczeble kariery urzędniczej (w 2014 zdany egzamin na inspektora kontroli skarbowej) zajmująca w Urzędzie Kontroli Skarbowej wysoko hierarchiczne stanowisko – głównego księgowego (**stanowisko koordynujące**) z wynagrodzeniem zasadniczym w kwocie 6000, 04 zł. Z tej perspektywy zatrudnienia na stanowisku **starszego specjalisty**, które zgodnie z rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 9.12.2009 r. w sprawie określenia stanowisk urzędniczych, wymaganych kwalifikacji zawodowych (...) plasuje się **dwa stopnie poniżej dotychczasowego** (tuż powyżej stanowisk wspomagających) jest drastyczną „degradacją”, w hierarchii urzędniczej (ze stanowiska kierowniczego, samodzielnego do „szeregowego „pracownika”). W połączeniu z obniżeniem wynagrodzenia o niemal 1/3 (k. 10, 23 akt sprawy) zaproponowane nowe warunki jawią się jako **obiektywnie nie do przyjęcia (nie odpowiadające kwalifikacjom urzędnika)**. Zauważyć należy też, iż stanowisko takie wymieniona zajmowała kilkanaście lat temu na początku kariery zawodowej.

Należy też mieć na uwadze fakt, iż zatrudnionym na identycznych stanowiskach co powódka osobom w podlegających łączeniu jednostkach zaproponowano w nowo powstałej jednostce (Krajowej Administracji Skarbowej) albo identyczne stanowisko (główna księgowa) albo hierarchicznie zbliżone (kierownik Działu Planowania i Kontroli Finansowej). Pozwana jednocześnie nie wykazała iż nie było możliwości zaproponowania skarżącej w nowej strukturze zbliżonego hierarchicznie stanowiska. Nawet gdyby okoliczność tę wykazała, to zauważyć należy, iż to jedynie pracodawca czerpie korzyści związane z reorganizacją, łączeniem struktur (zmniejszenie zatrudnienia połączone ze znacznymi oszczędnościami, mniejsze koszty utrzymania budynków, szybsza ścieżka podejmowania decyzji itp.) i to wyłącznie on (a nie pracownik) winien ponosić ryzyko tego, iż po tak przeprowadzonej reorganizacji urzędów (ich połączenia) brak będzie możliwości zaoferowania urzędnikowi stanowiska odpowiadającego jego kwalifikacjom.

W tej sytuacji pozostała do rozważenia kwestia jaką sankcję należałoby zastosować w przypadku nieprawidłowego zastosowania wobec powódki 62 ust 1 ustawy o służbie cywilnej. W tej kwestii należałoby się odwołać do cytowanego wcześniej wyroku Sądu Najwyższego z dnia 22 lipca 2015 r. I PK 253/14 gdzie wskazano, iż „Urzednicy nie są pozbawieni ochrony przed decyzjami pracodawcy niezgodnymi z prawem. Kontrola sądu pracy w zakresie stosunków pracy urzędników mianowanych (art. 9 ust. 1 ustawy z 21.11.2008 r. o służbie cywilnej, Dz.U. Nr 227, poz. 1505 ze zm.) musi oznaczać sankcjonowanie bezprawnych czynności pracodawcy. „

W uzasadnieniu wyroku odwołując się do wypowiedzi Sądu Najwyższego zawartego w wyrokach z 12 marca 2010 r. (II PK 276/09) i z 18 lutego 2014 r. (III PK 65/13, OSNP 2015 nr 5, poz. 63) oraz artykułu art. 9 ust. 1 ustawy o służbie cywilnej (który odsyła do w sprawach nieuregulowanych w ustawie, do kodeksu pracy) wskazała na możliwość sankcjonowania nieprawidłowych działań pracodawcy w zakresie stosowania 62 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej. W ocenie Sądu Okręgowego jako najwłaściwsze wydaje się sięgnięcie do sankcji zawartej w bliźniaczej instytucjonalnie regulacji prawnej, która również dotyczy jednostronnej zmiany warunków pracy a mianowicie wypowiedzenia zmieniającego (art. 42§1 kp w zw. z 47(1) kp w zw. z art. art. 9 ust. 1 ustawy o służbie cywilnej, alternatywną podstawą byłby też art. 471 k.c. w zw. z art. 300 kp w zw. z art. art. 9 ust. 1 ustawy o służbie cywilnej) a więc do konstrukcji odszkodowawczej odpowiadającej 3 miesięcznemu wynagrodzeniu urzędnika liczonego jak ekwiwalent za urlop wypoczynkowy (a więc w wysokości wskazanej w pkt I zaskarżonego wyroku). Tak wysokość odszkodowania jawi się jako odpowiednia wysokość biorąc pod uwagę niezawinioną utratę stanowiska przez wieloletniego i pozytywnie nagradzanego urzędnika w szczycie jego kariery zawodowej.

W konsekwencji tych ustaleń oraz wniosków należy uznać, że zarzuty apelacyjne w tej części nie zasługiwały na uwzględnienie, pomimo chybionej częściowo argumentacji Sądu I instancji, dlatego na podstawie art. 385 kpc apelacja podlegała oddaleniu w zakresie roszczenia głównego zawartego w pkt I zaskarżonego wyroku. W literaturze podkreśla

się, że orzeczenie odpowiada prawu mimo błędnego uzasadnienia, gdy nie ulega wątpliwości, że po usunięciu błędów zawartych w uzasadnieniu, sentencja nie uległaby zmianie.

Zatem tracą na znaczeniu pozostałe argumenty apelacyjne odnoszące się do wskazanego rozstrzygnięcia a zatem Sąd Okręgowy zwolniony jest od ich roztrząsania.

Przyjęcie wyłożonej optyki nakazuje zmienić wyrok Sądu I instancji w zakresie orzeczenia o sprostowaniu świadectwa pracy. Pracodawca prawidłowo w jego treści wskazał podstawę ustania zatrudnienia tj. art. 70 ust. 7 ustawy z 21.11.2008 r. o służbie cywilnej (nieprzyjęcie nowo zaproponowanego stanowiska w trybie art. 62 ustawy 21.11.2008 r. o służbie cywilnej) wobec czego zmieniono pkt II zaskarżonego orzeczenia oddalając roszczenie o sprostowanie świadectwa pracy. Biorąc pod uwagę fakt, iż koszty zastępstwa procesowego w sprawie o odszkodowanie (§9 ust.1. pkt 1) i w sprawie o sprostowanie świadectwa pracy (§9 ust 1. pkt 3) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804) są zbliżone Sąd w oparciu o art. 100 kpc zniósł koszty postępowania za pierwszą i drugą instancję między stronami wzajemnie.

SSO Beata Kurowska SSO Rafał Jerka SSR del. Sławomir Polak